

Ks. Adam Płonka

„Koinonia: jesteśmy stworzeni do bycia z innymi.”

Katecheza dla uczniów szkół ponadpodstawowych

Cele:

- uświadomienie, że wiara chrześcijańska jest doświadczeniem wspólnotowym
- ukazanie małej wspólnoty parafialnej jako odpowiedzi na realne pragnienia młodego człowieka
- zapoznanie uczniów z pojęciem „koinonia” jako pierwotnego modelu Kościoła
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania mechanizmów presji grupowej
- budzenie refleksji nad własnym życiem jako przestrzenią

Metody: eksperyment, konferencja, praca z tekstem, symulacja, rozmowa kierowana, refleksja osobista, modlitwa wspólnotowa.

Formy pracy: zajęcia zbiorowe, praca w grupach, praca indywidualna

Środki dydaktyczne: Wydrukowane fragmenty Mk 3,13-14; Mt 26,36-38; Dz 2,42-47; prezentacja multimedialna; (opcjonalnie) wydrukowane plakaty z liniami do eksperymentu Ascha, wydrukowana lista zakupów dla każdego ucznia.

1. Wprowadzenie (ok. 10 min):

- **Eksperyment Solomona Ascha**

- * **Informacje wstępne:** eksperyment Solomona Ascha jest to **klasyczne badanie psychologii społecznej z 1951 roku**, które po raz pierwszy w sposób naukowy udowodniło istnienie zjawiska **konformizmu informacyjnego i normatywnego**, czyli tego, że ludzie pod presją grupy potrafią świadomie zaprzeczyć temu, co widzą na własne oczy, byle tylko nie wyłamywać się ze zdania większości. Więcej informacji i sam przykładowy przebieg eksperymentu pod linkiem: <https://nowestandardy.pl/nauka/video/asch.php> (dostęp: 16.05.2026).

- * Po modlitwie wprowadzającej katecheta zapowiada krótkie zadanie. Wcześniej, na 10 minut przed katechezą, wtajemnicza trzech/czterech uczniów (najlepiej osoby opanowane, potrafiące zachować się poważnie). Daje im instrukcję:

Pokażę grupie kilka slajdów, na których będą trzy linie i zapytam, która jest najdłuższa. Waszym zadaniem jest świadomie odpowiedzieć błędnie, odpowiedź każdego z was powinna być taka sama. Pierwszą, drugą wersję i którąś w środku musicie powiedzieć poprawnie. Zawsze będziecie odpowiadać dokładnie tak, jaką decyzję podejmie osoba pierwsza. Musi być między wami stuprocentowa zgodność i pewność wypowiedzi.

- * Katecheta wybiera uczniów, których wcześniej przygotował i jednego ucznia, który nie wie nic o tym zadaniu i prosi, by usiedli na środku sali przed ekranem lub plakatami. Uczniów wtajemniczonych prosi, by usiedli jako pierwsi, natomiast ucznia, który jest nieświadomy, by usiadł na samym końcu.
- Katecheta wyświetla pierwszy zestaw trzech linii (załącznik 1) i tłumaczy:

Mam dla was krótkie zadanie. Pokażę wam trzy linie. Powiedzcie mi, która jest najdłuższa - A, B czy C. Niech odpowie każdy z was - po kolei. Obowiązuje jedna zasada: odpowiadacie głośno, na forum, tak żeby wszyscy słyszeli i bez zastanowienia. Zaczynamy.

- Prowadzący wskazuje pierwszego wtajemniczonego, który odpowiada poprawnie i po nim pozostałych wtajemniczonych. Z reguły osoba niewtajemniczona się rozluźnia, bo odpowiada również poprawnie. **WAŻNE** – nie wolno podczas eksperymentu mówić, czy odpowiedź jest poprawna. Tak przebiegają dwie rundy. W trzeciej uczeń wtajemniczony (pierwszy) celowo musi odpowiedzieć niepoprawnie, pozostali wtajemniczeni powtarzają bez namysłu po nim. Oczekujemy na reakcję niewtajemniczonego. Wariantów rozwiązania jest wiele. Uczeń może podążać za grupą a może się z niej wyłamać. Obie wersje są poprawne. Eksperyment przebiegnie pomyślnie, jeśli chociaż w jednym przypadku uczeń niewtajemniczony odpowie za grupą błędnie. Wtedy następuje dalsza część.
- Katecheta ujawnia mechanizm:

Dobrze, wystarczy. Uczniowie X, Y i Z byli ze mną umówieni. Wiedzieli, że w pierwszej i w drugiej rundzie mają dać poprawną odpowiedź, a dopiero w trzeciej mieli powiedzieć nieprawdę. Myślałem, że niektórzy z was mieli lekką zagwozdkę co się dzieje. Walczyły w was myśli: czy ja czegoś nie widzę czy może rzeczywiście oni się mylą?

- Katecheta podsumowuje:

Dokładnie ten sam wynik uzyskał psycholog Solomon Asch w 1951 roku. Powtórzono ten eksperyment setki razy, na różnych kontynentach. Około 75% ludzi przynajmniej raz zgadza się z grupą wbrew temu, co widzą na własne oczy. U nas wtajemniczony był jeden, dlatego zobaczyliśmy tylko jedną stronę. Ale Asch sadzał w grupie wielu nieuprzedzonych i odkrył coś jeszcze. Wystarczyło, że jeden z nich wylał się i powiedział prawdę, a uleganie pozostałych spadało o jakieś trzy czwarte. Jeden człowiek, który się nie ugiął, dawał innym siłę, żeby też powiedzieli to, co widzą. Zapamiętajcie to: wystarczy jedna osoba.

- **UWAGA:** Istnieje jednak możliwość, że podczas eksperymentu osoba niewtajemniczona znajdzie się w gronie 25% świadomych i nie ulegnie presji grupy. Wtedy należy docenić taką wytrwałość i powiedzieć, że trudne jest to, żeby w grupie płynąć pod prąd i mieć swoje zdanie. Można dla wyjaśnienia sensu odtworzyć film prezentujący ten eksperyment: https://www.youtube.com/watch?v=h-S_F_RU1nI (dostęp: 16.05.2026).

2. Rozwinięcie (30 minut):

a) Pogadanka kerygmaticzna (około 5 minut)

- Prowadzący zwraca się do uczniów tymi lub podobnymi słowami: *Eksperyment Ascha pokazuje dwie rzeczy. Pierwsza prawda: grupa potrafi cię złamać. Możesz widzieć prawdę, a powiedzieć kłamstwo, bo wszyscy mówią inaczej. To jest ciemna strona bycia z innymi. Dlatego tylu ludzi mówi: nie ufam grupom, idę sam, jestem niezależny. Druga rzecz jest zdecydowanie ważniejsza: jedna osoba w grupie, która powie prawdę, zmienia wszystko. Daje pozostałym odwagę. I to też jest prawda o wspólnotocie. Tylko zupełnie inna.*

- Katecheta kontynuuje: *Spójrzcie na siebie. Wasze pokolenie żyje w czasach, w których po raz pierwszy w historii ludzkości można nie wychodzić z pokoju przez tydzień i mieć wrażenie, że ma się życie towarzyskie. Możecie napisać do pięciuset osób w pięć minut. A jednocześnie statystyki mówią, że jesteście najbardziej samotnym pokoleniem od czasu, kiedy ktokolwiek to mierzy. Średni czas przed ekranem wśród polskich licealistów to ponad sześć godzin dziennie. Liczba bliskich przyjaciół, do których można zadzwonić o trzeciej w nocy jest coraz mniejsza. Procent młodych zmagających się z depresją i lękiem – coraz większy. To pułapka, w którą wpadło całe pokolenie.*
- Katecheta przechodzi do tezy: *Chrześcijaństwo mówi, że Bóg sam jest „my”. Ojciec, Syn, Duch Święty wieczna komunika, wieczne „razem”. Bóg nigdy nie był sam. I dlatego, kiedy stworzył człowieka na swój obraz i podobieństwo, stworzył go do bycia z innymi. Wasza tęsknota za kimś bliskim, kto by was naprawdę znał jest zapisana w waszym DNA. Grecy mieli na to jedno słowo: koinonia. Wspólnota. Koinonia to coś, w czym się jest naprawdę, gdzie cię znają, gdzie zostajesz i gdzie masz odwagę powiedzieć prawdę. Ale jak ta wspólnota działa? Oddajmy słowo samemu Bogu.*

b) Praca z tekstem biblijnym (około 10 minut)

- Katecheta dzieli klasę na trzy zespoły (najprostsze: odliczanie 1-2-3, ale można urozmaicić). Każda grupa otrzymuje fragment z tekstem i pytaniami (załącznik 2). Katecheta wyjaśnia:
 - * *Każda grupa dostaje jeden fragment Pisma Świętego oraz trzy pytania. Macie pięć minut na odczytanie tekstu i krótką dyskusję. Potem każda grupa wybiera jedną osobę, która powie reszcie klasy jedną najważniejszą rzecz, do której doszliście razem.*
- Uczniowie pracują w grupach. Katecheta słucha, ewentualnie pomaga grupie, która ma problem z opracowaniem odpowiedzi.
- Każda grupa wybiera jedną osobę, która przedstawia **jedną najmocniejszą rzecz** z dyskusji. Po każdej grupie katecheta krótko podsumowuje fragment
 - * **Po grupie 1 (Mk 3,13–14):** *Najpierw, aby z Nim byli, potem ich wysyłał. To jest cała tajemnica Kościoła. Najpierw relacja. Potem dopiero akcja. Jeśli ktoś próbuje to odwrócić – wypala się w pół roku.*

- * **Po grupie 2 (Mt 26,36–38):** Jezus prosi tylko o jedno - żeby z Nim byli. Sama obecność to było wszystko, czego potrzebował. Ludzie dzisiaj naprawdę szukają obecności.
- * **Po grupie 3 (Dz 2,42–47):** Cztery rzeczy: nauka, wspólnota, łamanie chleba, modlitwa. W trzysta lat ta grupa przewróciła Cesarstwo Rzymskie do góry nogami. I to jest wzór, do którego warto dzisiaj wracać!
- Katecheta może potraktować te wnioski jako notatkę z lekcji.

c) Symulacja - Aukcja życia (ok. 15 min)

- Katecheta rozpoczyna: *Trzy teksty pokazały, czego potrzebował Jezus i pierwsi chrześcijanie, żeby budować koinonię. Teraz sprawdzimy, czego potrzebujecie wy. Zrobimy razem krótki eksperyment. Każdy z was dostanie umowny budżet w wysokości 100 złotych - ale traktujcie je serio. Dam wam listę dwudziestu rzeczy do kupienia. Każda kosztuje 20 złotych. Nie da się kupić wszystkiego. Musicie wybierać. Maksymalnie pięć rzeczy. Macie 5 minut. Każdy decyduje sam. To jest wasze własne życie.*
- Katecheta rozdaje każdemu uczniowi kartę z przygotowaną listą zakupów (załącznik 3), która zawiera pięć pozycji do wyboru. Uczniowie wybierają pięć pozycji z poniższych, które można wydrukować, jeśli klasa nie posiada rzutnika. Można dowolnie nimi operować i dostosowywać do potrzeb uczniów i grupy. Można też skorzystać z prezentacji (załącznik 4) zamiast drukować listę i wtedy uczniowie mogą w zeszytach zapisać swoją listę zakupów.
- Lista:
 - * Milion obserwujących na Instagramie.
 - * Wygląd modela lub modelki na całe życie.
 - * Pensja 50 000 zł miesięcznie do końca życia.
 - * Mieszkanie w centrum dużego miasta na własność, bez kredytu.
 - * Pięciu ludzi, którzy odbiorą twój telefon o trzeciej w nocy. Zawsze.
 - * Bycie najlepszym w Polsce w jednej dziedzinie.
 - * Bóg, który cię zna i kocha takim, jakim jesteś.
 - * Ciało sportowca bez wysiłku.
 - * Ktoś, z kim się nie nudzisz nawet po 30 latach.
 - * Czyste konto. Wszystko, co zrobiłeś źle - wymazane.

- * IQ 160: wszystko przychodzi ci z łatwością.
- * Trzech najbliższych przyjaciół na całe życie.
- * Podróże po świecie.
- * Wiara, że twoje życie ma sens.
- * Talent na poziomie światowym.
- * Pewność, że po śmierci coś jest.
- * Bycie kimś, kogo lubi każdy.
- * Modlitwa, która naprawdę działa.
- * Zero lęku. Już nigdy.
- * Wymarzona dziewczyna / chłopak
 - Przez 5 minut katecheta chodzi po sali. Zostawia ten czas dla uczniów. Jeśli ktoś pyta, co katecheta by wybrał, ten nie podpowiada. To praca całkowicie indywidualna. Katecheta tylko kontroluje czas i skupienie na pracy.
 - Po zakończeniu zakupów katecheta odkrywa drugą stronę dokonanych wyborów: *Macie swoje zakupy. A teraz odłonię wam coś, czego nie wiedzieliście, gdy kupowaliście. Każda pozycja ma swoją drugą stronę. Konsekwencję, której nie da się odłączyć od tego, co kupiliście. Słuchajcie uważnie i zobaczcie, co was dotyczy – zapiszcie to obok wybranego zakupu.*
 - Katecheta pokazuje konsekwencje na prezentacji (załącznik 4) może również odczytać je na głos lub wydrukować, jeśli w klasie brakuje rzutnika, uczniowie w tym czasie zapisują konsekwencje obok zakupu (załącznik 3)
 - Lista:
- * **Milion obserwujących** - Każdy twój gorszy dzień jest publiczny. Twoja wartość zależy od liczb na ekranie.
- * **Wygląd modelu** - Nigdy nie wiesz, czy ludzie są przy tobie dla ciebie, czy dla twarzy.
- * **50000 zł miesięcznie** - Pracujesz 70 godzin tygodniowo. Twoje dzieci przestają cię poznawać.
- * **Mieszkanie w centrum** - Mieszkasz sam wśród milionów. Nikt nie wie, kiedy nie wracasz na noc. Jesteś częścią masy, której nie interesuje twoja egzystencja.
- * **Pięciu ludzi o trzeciej w nocy** - Oni zawsze zadzwonią do ciebie. Niezrząd w niewygodnym momencie. Tę relację trzeba pielegnować latami.

- * **Najlepszy w Polsce** - Jest pięć miliardów ludzi poza Polską. I co najmniej jeden z nich jest lepszy od ciebie. Często czujesz presję otoczenia. Przestajesz kochać to, co robisz.
- * **Bóg, który cię zna i kocha** - Nie możesz już udawać przed sobą. On widzi też to, co ukrywasz.
- * **Ciało sportowca bez wysiłku** - Bez wysiłku to znaczy bez nauki. Nie wiesz, co znaczy „dać z siebie wszystko”.
- * **Ktoś na 30 lat** - Codziennie musisz wybierać tę osobę. Także w dni, kiedy jej nie znosisz.
- * **Czyste konto** - Najpierw musisz powiedzieć komuś na głos to, co chcesz wymazać. Nie da się tego zrobić w myślach.
- * **IQ 160** - Większość ludzi cię nudzi. Trudno znaleźć kogoś, z kim chcesz się rozmawiać.
- * **Trzech najbliższych przyjaciół** - Zobaczą cię w stanach, których się wstydzisz. I zostaną. To gorsze niż myślisz. Ale lepsze niż samotność.
- * **Podróże po świecie** - Nigdzie nie jesteś u siebie. Każde miejsce na świecie jest dla ciebie tylko tłem na zdjęcie. Nie wiesz, czym jest dom.
- * **Wiara, że życie ma sens** - Ta pewność czasem znika. Trzeba ją odzydkować. Nie raz a codziennie.
- * **Talent światowy** - Twoja sztuka będzie należała do innych. Już nie do ciebie. Będziesz pod ciągłą presją.
- * **Po śmierci coś jest** - Musisz teraz żyć inaczej. Wiedząc, że to nie ostatnia szansa, część rzeczy traci znaczenie. Część zyskuje na nowo.
- * **Lubiany przez każdego** - Nikt cię nie zna naprawdę. Bo prawdziwy „ty” by nie był lubiany przez każdego. Nosisz ciągłe maski.
- * **Modlitwa, która działa** - Musisz się zatrzymać. Codziennie. I pogadać chwilę z Bogiem.
- * **Zero lęku** - Lęk czasem chroni przed głupotą. Bez niego zrobisz rzeczy, których będziesz żałować.
- * **Wymarzona dziewczyna / chłopak** - Idealny człowiek nie istnieje. To, co dostaniesz, będzie maską.
 - Katecheta stawia na koniec trzy pytania
 - * Która konsekwencja uderzyła was najbardziej?
 - * Co teraz oddalibyście, gdybyście mogli cofnąć tę aukcję?
 - * Co byście teraz dokupili, gdybyście wiedzieli to, co wiecie teraz?

- Katecheta słucha odpowiedzi uczniów, każda jest wartościowa. Po ostatniej przechodzi do zakończenia i podsumowania katechezy.

3. Zakończenie i modlitwa (5 minut):

- Katecheta zwraca się do uczniów tymi lub podobnymi słowami:

Chcę wam coś jeszcze powiedzieć o tej aukcji. Każdy z was dostał 100 złotych. Wiecie, dlaczego akurat tyle? Bo to nie były pieniądze. To było to symboliczne sto lat. Całe wasze życie. Każda pozycja, którą kupiliście to dwadzieścia lat z waszego życia. Pięć pozycji to całe stulecie. Spójrzcie teraz na swoją kartę zakupów. Patrzcie na to, co wybraliście, jak na swoje sto lat. I czy warto było na to je wydać.

Pięciu ludzi o trzeciej w nocy. Trzech najbliższych przyjaciół. Modlitwa, która działa. Wiara, że życie ma sens. Czyste konto. Bóg, który cię zna i kocha. Pewność, że po śmierci coś jest. To są pozycje, które dają poczucie pełni. Każda z nich ma jedno imię: Kościół. Ten pierwotny (pierwszy) Kościół, czyli koinonia, wspólnota, łamanie chleba. To, co czytaliśmy w Dziejach Apostolskich. Sto lat to kawał czasu na budowanie Kościoła i pojawia się pytanie: czy chcesz być tym, kto go takim zbuduje w swojej parafii, w swojej klasie, ze swoimi przyjaciółmi. Sto lat to dużo. Ale potrzebujesz tylko trzech. Tak jak Jezus.

- Katecheta na koniec modli się wybraną modlitwą w intencji Kościoła.

Załącznik nr 1

EKSPERYMENT SOLOMONA ASCHA:

Eksperyment Solomona Ascha:

<https://canva.link/porcgl9gq6ewa7u> (dostęp: 16.05.2026)

Załącznik nr 2

TEKSTY BIBLIJNE:

GRUPA 1

- Tekst: Mk 3,13-14:

„Potem wyszedł na górę i przywołał do siebie tych, których sam chciał, a oni przyszedli do Niego. I ustanowił Dwunastu, aby Mu towarzyszyli, by mógł wysyłać ich na głoszenie nauki.”

- Pytania do tekstu:
 - * W tekście są dwa czasowniki opisujące, **po co** Jezus powołał Dwunastu. Co jest na pierwszym miejscu, a co na drugim?
 - * Co to oznacza w praktyce?
 - * Co dzisiaj w waszej parafii albo wspólnocie jest **na pierwszym, a co na drugim miejscu**.

GRUPA 2

- Tekst: Mt 26,36-38:

„Wtedy przyszedł Jezus z nimi do ogrodu, zwanego Getsemani, i rzekł do uczniów: «Usiądźcie tu, Ja tymczasem odejdę tam i będę się modlił». Wziąwszy z sobą Piotra i dwóch synów Zebedeusza, począł się smucić i odczuwać trwogę. Wtedy rzekł do nich: «Smutna jest moja dusza aż do śmierci; zostańcie tu i czuwajcie ze Mną!»”.

- Pytania do tekstu:
 - * Jezus mógł wziąć ze sobą wszystkich uczniów albo żadnego. Wziął **trzech**. Dlaczego trzech, a nie więcej i nie mniej?
 - * O co dokładnie prosi tych trzech?
 - * Czy w twoim życiu jest ktoś, kogo możesz poprosić o to, o co prosił Jezus swych uczniów?

GRUPA 3

- Tekst: Dz 2,42-47:

„Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólności, w łamaniu chleba i w modlitwach. Bojaźń ogarniała każdego, gdyż Apostołowie czynili wiele znaków i cudów. Ci wszyscy, co uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby. Codziennie trwali jednomyslnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali posiłek z radością i prostotą serca. Wielbili Boga, a cały lud odnosił się do nich życzliwie. Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia”.

- Pytania do tekstu:
 - * Jakie cztery konkretne rzeczy robili pierwsi chrześcijanie.
 - * Czego **nie ma** w tym opisie, a co dziś kojarzy się ludziom z chrześcijaństwem? Wymieńcie minimum dwie rzeczy.
 - * Jeśli wasza parafia miałaby być **dokładnie taka jak ta opisana**, co musiałoby się zmienić?

Załącznik nr 4
PREZENTACJA

<https://gamma.app/docs/Koinonia-Jestes-stworzony-do-bycia-z-innymi-61z491ne704ge2p>

(dostęp 16.05.2026)

AUKCJA „ŻYCIE”
ZAKUP (100zł)

1. Zakup pierwszy (20 zł)

.....
.....
.....

2. Zakup drugi (20 zł)

.....
.....
.....

3. Zakup trzeci (20 zł)

.....
.....
.....

4. Zakup czwarty (20 zł)

.....
.....
.....

5. Zakup piąty (20 zł)

.....
.....
.....